

‘कृषि पायाभूत सुविधा निधी अंतर्गत वित्त पुरवठा सुविधा’ या केंद्रीय क्षेत्र योजनेची राज्यात अंमलबजावणी करण्यासाठी राज्य स्तरीय संनियंत्रण समिती (SLMC) व जिल्हा स्तरीय संनियंत्रण समिती (DLMC) गठीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: एआयएफ -०७२०/प्र.क्र.१००/१४-अ
मादाम कामा मार्ग, हुमात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय (विस्तार), मुंबई- ४०० ०३२
तारीख: १३ ऑगस्ट, २०२०.

प्रस्तावना:

केंद्र शासनाने ‘कृषि पायाभूत सुविधा निधी अंतर्गत वित्त पुरवठा सुविधा’ या केंद्रीय क्षेत्र योजनेची (Central Sector Scheme) आखणी करून योजनेच्या मार्गदर्शक सूचना निर्गमित केल्या आहेत. या योजनेतर्गत शेतार तसेच, विविध शेतमाल संकलन केंद्रांच्या ठिकाणी (विविध कार्यकारी सहकारी संस्था, शेतकरी उत्पादक संस्था, कृषि उद्योजक, कृषि स्टार्ट-अप्स इ.) मध्यम ते दीर्घ मुदतीचे कर्ज घेऊन शेतमाल काढणी पश्चात व्यवस्थापनाच्या पायाभूत सुविधा विकासाच्या व्यवहार्य प्रकल्पांसाठी, आणि समुह शेती मालमत्ता निर्मितीसाठी प्रोत्साहन व वित्तीय सहाय्य देण्यात येणार आहे.

या योजनेतर्गत ‘कर्जावरील व्याज सवलत, पत हमी शुल्क व प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेवरील (PMU) प्रशासकीय खर्च’ या ३ बाबींसाठी निधी उपलब्ध होणार आहे. या योजनेतर्गत रु. २ कोटी मर्यादेपर्यंत कर्ज पुरवठा केलेल्या प्रकल्पांना ७ वर्ष कालावधीकरिता प्रति वर्ष ३% प्रमाणे व्याज सवलत देण्यात येईल, आणि ज्या प्रकल्पांकरिता रु. २ कोटी पेक्षा जास्त कर्ज पुरवठा केला असेल त्या प्रकल्पांना रु. २ कोटी मर्यादेपर्यंतच सदर व्याज सवलत केंद्र शासनमार्फत देण्यात येणार आहे. खाजगी प्रवर्तकांना व्याज सवलतीपोटी द्यावयाचा निधी व त्याची एकूण निधीतील टक्केवारी राष्ट्रीय संनियंत्रण समितीकडून निश्चित करण्यात येईल. त्याशिवाय, या योजनेतर्गत सूक्ष्म व लघु उद्योजकांसाठी पत हमी निधी विश्वस्त संस्थेकडून (CGTMSE) रु. २ कोटी कर्ज मर्यादेपर्यंत कर्ज घेणाऱ्या पात्र कर्जदारांना पत हमी मिळेल व सदर हमी शुल्काचा केंद्र शासन भरणा करणार आहे. शेतकरी उत्पादक संस्थांना केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाच्या एफ.पी.ओ. प्रमोशन योजनेतर्गत निर्माण केलेल्या सुविधेतून सदर हमी मिळेल.

या योजनेसाठी केंद्रीय पातळीवर शेतकरी कल्याण कार्यक्रम अंमलबजावणी संस्था आणि राज्य पातळीवर पीएम-किसान प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणा म्हणून सहाय्य करणार आहे. केंद्र शासनाने या योजनेतर्गत सुमारे रु. १ लाख कोटी नियतव्यय प्रस्तावित केला असून ही योजना सन २०२०-२१ ते २०२९-३० या दहा वर्ष कालावधीत राबविण्यात येणार आहे. या योजनेतर्गत केंद्र शासन पहिल्या वर्षी रु.१० हजार कोटी व त्यानंतर पुढील ३ वर्षांमध्ये प्रती वर्ष रु. ३० हजार कोटी

निधी उपलब्ध करणार आहे. या योजनेच्या रु.१ लाख कोटी निधीतून महाराष्ट्रास ४ वर्षांच्या कालावधीत रु.८,४६० कोटी निधी उपलब्ध होणार आहे.

ही योजना मूल्य साखळीतील प्रमुख घटकांची उभारणी तसेच, त्यांच्या आधुनिकीकरणासाठी चालना देईल आणि त्यात प्रामुख्याने पुढील प्रकल्पांचा समावेश राहील:

अ. पुढील प्रकल्पांसारखे काढणी पश्चात व्यवस्थापनाचे प्रकल्प:

१. ई-मार्केटिंग प्लॅटफॉर्मसह पुरवठा साखळी सेवा
२. गोदाम
३. सायलोज
४. पॅक हाऊसेस
५. असेयिंग युनिट्स
६. सॉर्टिंग व ग्रेडिंग युनिट
७. शीत साखळी
८. लॉजिस्टिक सुविधा
९. प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र
१०. रायपनिंग चेंबर्स

आ. सामुदायिक शेतीसाठी मालमत्ता निर्मितीचे व्यवहार्य प्रकल्प:

१. सेंद्रिय निविष्टा उत्पादन
२. जैविक प्रेरके उत्पादन युनिट्स
३. स्मार्ट व काटेकोर शेतीकरिता पायाभूत सुविधा
४. पिकांचे समूह क्षेत्र तसेच निर्यात क्षेत्रामध्ये पुरवठा साखळीकरिता पायाभूत सुविधा विकासाचे निश्चित केलेले प्रकल्प
५. केंद्र/राज्य/स्थानिक स्वराज्य संस्था अथवा त्यांच्या अधिनस्त यंत्रणांनी सार्वजनिक-खाजगी भागीदारीतून प्रस्तावित केलेले सामुदायिक शेतीसाठी मालमत्ता निर्मिती किंवा काढणी पश्चात व्यवस्थापनाचे प्रकल्प.

या योजनेतर्गत रु. १ लाख कोटी निधीतून “विविध कार्यकारी सहकारी संस्था, सहकारी पणन संस्था, शेतकरी उत्पादक संस्था (FPOs), स्वयं सहाय्यता गट, शेतकरी, संयुक्त दायित्व गट, बहुदेशीय सहकारी संस्था, कृषि उद्योजक, स्टार्ट-अप्स आणि केंद्रीय/राज्य यंत्रणा अथवा स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी प्रस्तावित केलेल्या सार्वजनिक-खाजगी भागीदारीच्या प्रकल्पांना” वित्त पुरवठा करण्यात येणार आहे. सर्व वाणिज्यिक बँका, शेड्युल्ड सहकारी बँका, लघु वित्त बँका, बिगर बँकिंग

वित्तीय संस्था, राष्ट्रीय सहकारी विकास महामंडळ या योजनेंतर्गत प्रकल्पांना वित्त पुरवठा करतील. या वित्तीय संस्थांच्या मदतीने इच्छुक व्यक्ती/संस्थांचे प्रकल्प स्विकारण्यासाठी तसेच, कर्ज मंजूरीसाठी केंद्र शासन ऑनलाईन प्रणाली विकसित करणार आहे. त्याचप्रमाणे, या योजनेंतर्गत ज्या प्रकल्पांना कर्ज पुरवठा उपलब्ध होईल तसेच, व्याज सवलतीचा लाभ मिळेल ते सर्व प्रकल्प केंद्र अथवा राज्य शासनाच्या अन्य कोणत्याही प्रचलित योजनेतून अनुदान मिळण्यास देखील पात्र राहतील, आणि सदर अनुदानाची रक्कम प्रवर्तकाचा प्रकल्पातील आर्थिक हिस्सा म्हणून गणला जाईल परंतु, कोणत्याही परिस्थितीत प्रकल्प किंमतीच्या किमान १०% रक्कम प्रवर्तकांना त्यांचा प्रकल्पातील आर्थिक हिस्सा म्हणून स्व-निधीतून देणे बंधनकारक राहील.

केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार कृषि पायाभूत सुविधा निधी अंतर्गत वित्त पुरवठा सुविधा या योजनेची राज्यात अंमलबजावणी करण्यासाठी राज्य स्तरीय संनियंत्रण समिती (SLMC) व जिल्हा स्तरीय संनियंत्रण समिती (DLMC) गठीत करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता, त्याबाबत शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :-

१. 'कृषि पायाभूत सुविधा निधी अंतर्गत वित्त पुरवठा सुविधा (Financing Facility under Agriculture Infrastructure Fund)' या केंद्रीय क्षेत्र योजनेची राज्यात अंमलबजावणी करण्यासाठी पुढीलप्रमाणे राज्य स्तरीय संनियंत्रण समिती (SLMC) व जिल्हा स्तरीय संनियंत्रण समिती (DLMC) गठीत करण्यात येत आहेत.

अ) राज्यस्तरीय समिती (SLMC):

अ.क्र.	अधिकारी पदनाम	समितीतील पद
१.	मा. मुख्य सचिव	अध्यक्ष
२.	अपर मुख्य सचिव (नियोजन)	सदस्य
३.	अपर मुख्य सचिव (वित्त)	सदस्य
४.	प्रधान सचिव (पदुम व पणन)	सदस्य
५.	प्रधान सचिव (सहकार)	सदस्य
६.	सचिव (कृषि)	सदस्य
७.	आयुक्त (सहकार)	सदस्य
८.	मुख्य महाव्यवस्थापक (सी.जी.एम.), नाबार्ड	सदस्य
९.	विभागीय संचालक, एन.सी.डी.सी.	सदस्य
१०.	निमंत्रक, राज्य स्तरीय बँकर्स समिती,	सदस्य
११.	आयुक्त (कृषि)	राज्य समन्वय अधिकारी तथा सदस्य सचिव

समितीची कार्यकक्षा :

- राष्ट्रीय स्तरावरील संनियंत्रण समितीच्या दिशानिर्देशांची राज्य स्तरावर अंमलबजावणी करणे तसेच, सदर समितीस राज्याचे अभिप्राय देणे.
- राज्यामध्ये योजनेच्या अंमलबजावणीबाबत मार्गदर्शन करणे व योजनेचे परिचालन करणे.
- जिल्हा स्तरीय संनियंत्रण समितीशी सल्लामसलत करून योजनेमध्ये समाविष्ट करावयाच्या लाभार्थ्यांच्या यादीचे / प्रकल्पांची तपासणी करणे व त्यांच्या निवडीस मान्यता देणे.
- OOMF नमुन्यानुसार (Output and Outcome Monitoring Framework) लक्षांक निश्चित करणे व योजनेच्या प्रगतीचा नियमित आढावा घेणे.

ब) जिल्हा स्तरीय संनियंत्रण समिती (DLMC):

अ.क्र.	अधिकारी पदनाम	समितीतील पद
१.	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२.	मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	उपाध्यक्ष
३.	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	सदस्य
४.	जिल्हा उप निबंधक, सहकारी संस्था	सदस्य
५.	उपायुक्त, पशुसंवर्धन	सदस्य
६.	सहाय्यक आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय	सदस्य
७.	जिल्हा दुग्धविकास अधिकारी	सदस्य
८.	अग्रणी जिल्हा व्यवस्थापक, जिल्हा स्तरीय बँकिंग समिती	सदस्य
९.	जिल्हा व्यवस्थापक, नाबार्ड	सदस्य सचिव

समितीची कार्यकक्षा:

- जिल्हास्तरीय संनियंत्रण समिती (DLMC) ही जिल्ह्यात योजनेची अंमलबजावणी व संनियंत्रण करणारी या योजनेच्या संरचनेतील प्रथम स्तरीय यंत्रणा असेल.
- लाभार्थी निवडणे, प्रकल्पाची व्यवहार्यता सुनिश्चित करणे आणि प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेच्या (PMU) मदतीने लाभार्थ्याला सहाय्य करण्यासाठी व्यवहार्य प्रकल्प अहवाल तयार करणे.
- प्रकल्पांची तपासणी करून राज्य स्तरीय संनियंत्रण समितीच्या विचारार्थ प्रकल्पांची शिफारस करणे.
- राज्यस्तरीय संनियंत्रण समितीशी सल्लामसलत करून OOMF नमुन्यामध्ये लक्षांक निश्चित करणे व प्रकल्प व्यवस्थापन यंत्रणेच्या (PMU) सहकार्याने प्रकल्पांच्या प्रगतीचे जवळून संनियंत्रण करणे.
- PMU च्या सहकार्याने योजना माहिती प्रणालीची (Dashboard) देखभाल करणे.

vi. जिल्हास्तरावर योजनेची योग्य अंमलबजावणी करणे व या कामी काही प्रश्न (Issue) उपस्थित झाल्यास त्यांचे निराकरण करणे. अंमलबजावणी विषयक उपस्थित होणाऱ्या प्रश्नांचे निराकरण करण्यासाठी जिल्हा प्रशासन आवश्यक तिथे मदत करील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००८१३१२४७५४४४०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(श्रीकांत आंडगे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे उप सचिव, मंत्रालय, मुंबई- ३२.
२. मा.मंत्री (कृषि), मंत्रालय, मुंबई-३२
३. मा. मंत्री (फलोत्पादन), मंत्रालय, मुंबई-३२.
४. मा. राज्यमंत्री (कृषि), मंत्रालय, मुंबई-३२.
५. मा. राज्यमंत्री (फलोत्पादन), मंत्रालय, मुंबई-३२.
६. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ३२.
७. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ३२.
८. प्रधान सचिव (सहकार), सहकार विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ३२.
९. प्रधान सचिव (पदुम/पणन), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ३२.
१०. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ३२.
११. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे.
१२. आयुक्त (सहकार), सेन्ट्रल बिल्डींग, पुणे.
१३. मुख्य महाव्यवस्थापक, नाबार्ड, मुंबई
१४. विभागीय संचालक, नॅशनल को - ऑपरेटीव्ह डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशन, महाराष्ट्र राज्य सहकारी संघ सहकारी, साधू वासवानी चौक, पुणे
१५. निमंत्रक, राज्यस्तरीय बँकर्स समिती, बँक ऑफ महाराष्ट्र, पुणे.
१६. सर्व सन्माननीय विधिमंडळ सदस्य द्वारा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
१७. जिल्हाधिकारी (सर्व)
१८. मुख्य कार्यकारी अधिकारी (सर्व जिल्हा परिषद)
१९. सर्व संचालक/सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१
२०. विभागीय कृषि सह संचालक (सर्व)

२१. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)
२२. जिल्हा उप निबंधक, सहकारी संस्था (सर्व)
२३. जिल्हा उपायुक्त, पशुसंवर्धन (सर्व)
२४. सहाय्यक आयुक्त (मत्स्यव्यवसाय) (सर्व)
२५. जिल्हा दुग्धविकास अधिकारी (सर्व)
२६. जिल्हा व्यवस्थापक, नाबार्ड (सर्व)
२७. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर/(लेखा परिक्षा)/(लेखा व अनुज्ञेयता)
२८. महालेखाकार (स्थानिक) निकाय लेखापरिक्षा व लेखा, प्रतिष्ठा भवन, मुंबई-४०००२०.
२९. माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
३०. निवड नस्ती (कार्यासन -१४-अ)